Följ med våren

Luonto-Liitto

NaturochMiljö

Lätt som en vårvind!

När solen smälter snön,
och marken blir mjuk och blöt.
När vattnet samlas i pölar och diken.
När du hör humlans surr.
När vårens milda vind stryker din kind.
Då vet du att det är vår.

Njut av våren och gå ut på upptäcktsfärd. Gör en utflykt eller tre, i jakt på tydliga tecken på att våren är här. Fyll i blanketten eller skriv i ett litet häfte då du hittar vårtecken eller då du ser något djur för första gången efter vintern.

1. Tussilagon, som är gul som solen, blommar tidigt på våren. Den trivs i vägrenar och dikesrenar. Bladen kommer senare under sommaren när blommorna redan vissnat. Visste du att tussilagons blomma egentligen är en blomställning, med många små blommor tätt tillsammans? På morgonen öppnar tussilagon sina blommor och sluter dem igen till natten.

Hur många tussilagor kan du hitta? _____

2. Vitsipporna blommar i dikesrenar och på marken i lövskogar. Vitsipporna blommar i stora mattor och vill ha mycket ljus. Därför blommar de innan trädens löv vuxit till sig. Vitsippan är flerårig så sök efter dem på samma ställe, om du hittat vitsippor förr.

Känner du till en plats med mycket vitsippor?

3. Björken är ett av de första träden som blir gröna på våren. De små mössöronen (bladen) har under vintern skyddats av en tunn vaxartad knopp. Björken kan lätt kännas igen på sin vita stam. Många djur klarar den långa vintern tack vare björken. Haren och sorken livnär sig på björkens bark och orren äter av knopparna.

Känner du något annat djur som kunde äta björk? _____

4. Kabblekans klargula blommor och mörkgröna blad syns bra i dikesrenarna. Eftersom kabblekan samlat extra näring i sina rötter under sommaren kan den tjuvstarta och börjar genast växa på våren. Andra växter som trivs på samma fuktiga ställen kommer långt senare.

Plocka inte kabblekor eftersom de är giftiga, rita en istället i ditt häfte eller ta ett foto.

5. Stackmyrorna jobbar febrilt under soliga vårdagar. Det är arbetarna som har bråttom med att bygga på och reparera myrstacken. Myrdrottningen och hanarna (drönarna) vilar ännu inne i stacken.

Visste du att man kan ta reda på väderstreck med hjälp av en myrstack? Myrorna bygger ofta sin stack på södra sidan av en sten eller ett träd, för där är det varmt och skönt i solen.

6. Varma vårdagar kan du se den ludna **humlan** som flyger bland sälgen och letar blommor. Videkissorna är sälgens lurviga blomknoppar. Sälgen är en av de växter som blommar allra tidigast och som bjuder på näring åt insekter som vaknar ur vintervilan. Som tack hjälper humlan till med pollinering, växternas befruktning. Humlan är mycket större och hårigare än ett bi eller en geting och därför lätt att känna igen.

Kan du höra humlans nöjda surrande när den samlar nektar?

7. När solen börjar värma kryper **nyckelpigan** fram, den har övervintrat som fullvuxen. Nyckelpigorna äter helst bladlöss. Bladlöss är ett problem i många trädgårdar och därför är nyckelpigan nyttig för oss människor.

Nyckelpigor finns i olika färger och med olika mönster, inte bara röda med prickar. Nyckelpigans prickar avslöjar ofta vad den heter. Om du räknar till sju – ja, då har du hittat en sjuprickig nyckelpiga!

Hur många prickar kan du se på nyckelpigans vingar?

8. Man blir glad när man får syn på vårens första fjärilar. **Citronfjärilen** är en av de första som flyger omkring och är lätt att känna igen på sin gulgröna färg. Den har övervintrat som vuxen fjäril på ett skyddat ställe. Många andra fjärilar och insekter övervintrar som ägg eller puppor

9. Grodan övervintrar nedgrävd i marken i ett dike eller i en damm. När isen smälter kryper den fram. Precis som fiskarna söker den sig år efter år till samma plats för att leka (fortplanta sig).

Du kan höra grodans kväkande om du rör dig i närheten av en damm eller annan vattensamling en kväll i april-maj. Det är hanen som lockar till sig honor. Kanske du också hittar grodrom i vattnet?
Om du går tillbaka ett par veckor senare kan du få se små grodyngel simma omkring!

10. Tofsvipan har en tydlig tofs på huvudet, vilket också namnet berättar. Den kan dyka upp väldigt tidigt om våren för att se om snön redan har smält från stränder och åkrar. Om inte, så flyger den tillbaka söderut och kommer igen senare.

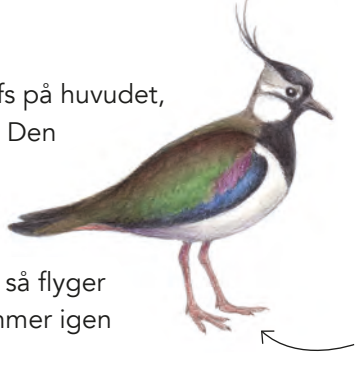

11. När insekterna vaknat ur sin vintervila kommer också de långväga flyttfåglarna tillbaka. **Sädesärlan** har flugit långt, ända från Medelhavet. Du kan se sädesärlan gå omkring och vippa på sin långa stjärt på gårdsplaner och stränder.

Då sädesärlan kommit är det snart sommar!

12. "En svala gör ingen sommar" brukar man säga men när de är fler kan du vara säker på att det börjar vara sommar.

Svalorna som äter insekter kommer nämligen tillbaka från Afrika först när sommaren nästan är här.

13. Den färggranna **nässelfjärilen** övervintrar som fullvuxen på en vind eller i skydd av en byggnad. När den vaknar ur vintervilan på våren är den hungrig och söker nektar ur tussilago och utslagna videkissor. Vuxna fjärilar äter nektar från träd och blommor medan larven bara äter nässelblad. Larven kan leva på nässlor och äta dem utan att bränna sig. Kom ihåg att du kan bränna dig på dem.

Det är spännande att följa med nässelfjärilen när den söker nektar men var försiktig så du inte rör den. Vingarna är mycket sköra!

Tofsvipan flyger fram och tillbaka på sina rundade vingar, skickligt men på ett ryckigt vis. Kan du rita tofsvipans flygrutt?

Upptäck vårtecken!

År: _____

Så här fyller du i:

Skriv datum och plats för din utfärd och kryssa för vilka vårtecken du hittat.

Du hittar mera anvisningar på följande sida.

Mina utfärder

Gör utfärder för att följa med våren, gärna med en vuxen.

		Utfärd 1	Utfärd 2	Utfärd 3
		datum: plats:	datum: plats:	datum: plats:
1. Tussilago blommar				
2. Vitsippan blommar				
3. Björken har mossöron				
4. Kabblekan blommar				
5. Jag har sett en stackmyra				
6. Jag har sett en humla				
7. Nyckelpigorna är i farten				
8. Citronfjärilen har vaknat				
9. Det finns grodrom i vattnet				
10. Tofsvipan har kommit				
11. Sädesärlan är tillbaka				
12. Svalorna har kommit				
13. Nässelfjärilen har vaknat				

Gör en vårutfärd!

Ta med dig en kompis, vuxen, hela familjen eller kanske dagisgruppen/klassen på en vårutfärd. Det kan vara en promenad på gården eller en utflykt med matsäck till en strand eller skog.

Ta gärna med dig en kikare, lupp och ett sittunderlag. Glöm inte pennan och det här pappret om du skrivit ut det! Eller så skriver du upp allt i ett litet häfte som du kan fylla i också nästa år?

Skriv datum och utfärdsplats längst upp i kolumnen och kryssa för vilka arter du hittar. I kolumnen närmast vårtecknen kan du skriva upp datumet du såg det första gången. Det finns plats för tre utfärder på det här pappret men ju fler utfärder du gör, desto bättre märker du hur våren framskrider.

Här nedan kan du skriva andra intressanta vårtecken du hittat:

Jag såg: Plats: Datum:

Natur och Miljö är en oberoende, ideell miljöorganisation som driver fyra naturskolor. Natur och Miljö kämpar för ren luft, klart vatten och rik natur genom att sprida information, inspirera till hållbara val, delta i debatten och knyta samman mänskor med intresse för naturen.

Våra naturskolor för tusentals barn ut i naturen varje år. Natur och Miljö är en gemenskap för alla som bryr sig om naturen.

Materialet Följ med våren är skrivet av Luonto-Liitto. Natur och Miljö har bearbetat och översatt materialet till svenska.

Natur och Miljö
Annegatan 26, 4:e vån
00100 Helsingfors
tel. (09) 6122 290
kansliet@naturochmiljo.fi
www.naturochmiljo.fi

NaturochMiljö

Luonto-Liitto

Illustrationer: Milja Laine
Pärmbild: Milja Laine
Översättning: Natur och Miljö
Layout: Merileena Reunanen & Natur och Miljö